

Sag C-231/19

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

15. marts 2019

Den forelæggende ret:

Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Det Forenede Kongerige)

Afgørelse af:

15. marts 2019

Appellant:

Blackrock Investment Management (UK) Limited

Indstævnte:

Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs

I UPPER TRIBUNAL

[udelades]

(TAX AND CHANCERY CHAMBER)

EFTER APPEL AF EN AFGØRELSE TRUFFET AF FIRST-TIER TRIBUNAL (TAX CHAMBER)

[udelades]

I SAGEN MELLEML

BLACKROCK INVESTMENT MANAGEMENT (UK) LIMITED,

Appellant,

mod

COMMISSIONERS FOR HER MAJESTY'S REVENUE AND CUSTOMS,

Indstævnt,

afsiges følgende

KENDELSE

[udelades]

DET BESTEMMES:

1. Det i vedhæftede tillæg indeholdte spørgsmål skal uden ophold forelægges Den Europæiske Unions Domstol (herefter »Domstolen«) med henblik på præjudiciel afgørelse i medfør af artikel 267 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. **[org. s. 2]**
2. Sagen udsættes, indtil Domstolen har truffet afgørelse om spørgsmålet, eller indtil andet bestemmes.

TILLÆG

**ANMODNING OM PRÆJUDICIEL AFGØRELSE TIL DEN
EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL**

A. INDLEDNING

1. Ved denne anmodning om præjudiciel afgørelse har Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (appeldomstol (afdelingen for sager om skatter og afgifter og visse sager om tinglysning), herefter »Upper Tribunal«) anmodet Den Europæiske Unions Domstol (herefter »Domstolen«) om præjudiciel afgørelse af et spørgsmål vedrørende anvendelsen af artikel 135, stk. 1, litra g), i Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem (EFT 2006, L 347, s. 1) (herefter »momsdirektivet«). I henhold til artikel 135, stk. 1, litra g), fritages forvaltningen af investeringsforeninger for merværdiafgift (herefter »moms«) (herefter »fondsforvaltningsfritagelsen«).
2. Appellanten (herefter »BlackRock«) repræsenterer en momsgruppe, som omfatter en række selskaber, der driver virksomhed som fondsforvaltere. Indstævnte er Commissioners for Her Majestys Revenue and Customs (herefter »Commissioners«), som er den nationale afgiftsmyndighed i Det Forenede Kongerige.
3. BlackRock får leveret ydelser fra BlackRock Financial Management Inc (herefter »BFMI«), en amerikansk virksomhed inden for samme handelskoncern. BlackRock anvender disse ydelser til forvaltning af såvel investeringsforeninger som andre fonde, der ikke er investeringsforeninger. Det er ubestridt, at der er tale om en enkelt levering af ydelser, som BlackRock har modtaget fra BFMI.
4. Det overordnede spørgsmål, som den forelæggende ret skal tage stilling til er, hvorvidt og i hvilken udstrækning BlackRock er momspligtig i henhold til ordningen for omvendt momspligt for så vidt angår leveringen af disse ydelser.

Spørgsmålet afhænger af fortolkningen og anvendelsen af fondsforvaltningsfritagelsen. [Org. s. 3]

5. Appeldomstolen i skattesager (og i første instans First-Tier Tribunal, (ret i første instans (afdelingen for sager om skatter og afgifter, herefter »First-Tier Tribunal«)) er kommet til den konklusion, at de modtagne ydelser udgør en levering af »forvaltning« i overensstemmelse med dette begrebs betydning i artikel 135, stk. 1, litra g), (herefter »forvaltningsydelserne«).
6. Det for Domstolen forelagte spørgsmål, som er anført i sin helhed i afsnit G nedenfor, drejer sig om, hvorvidt det af BlackRock erlagte vederlag for forvaltningsydelserne med henblik på artikel 135, stk. 1, litra g), skal opdeles, således at det afspejler, i hvilket *omfang* disse ydelser er anvendt til forvaltningen af henholdsvis investeringsforeninger og fonde, der ikke er investeringsforeninger. Dersom vederlaget skal opdeles, vil forvaltningsydelserne være fritaget i det omfang, de anvendes til forvaltningen af investeringsforeninger. Dersom en sådan opdeling imidlertid ikke kan tillades, anmodes Domstolen om at oplyse på hvilket grundlag afgørelsen om, hvorvidt fondsforvaltningsfritagelsen kan opnås (eller ikke kan opnås), skal træffes under de foreliggende omstændigheder.

B. FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

7. De følgende faktiske omstændigheder lægges til grund:
 - a) Inden for BlackRock er det porteføljeforvalterne, der er ansvarlige for forvaltningen af fondene. Investeringsforvaltningen følger en cyklus, der omfatter analyse, beslutningstagning, gennemførelse af handler, efterfølgende afregning og afstemning.
 - b) Forvaltningsydelserne leveres via en softwareplatform under navnet Aladdin og er en kombination af software, hardware og menneskeligt input.
 - c) Aladdins funktioner dækker hele investeringscyklussen. Kort fortalt giver Aladdin porteføljeforvalterne et redskab til analyse af performance og risiko, assistance i form af overvågning, når de skal træffe investeringsbeslutninger, kontrol af, om reglerne overholdes, samt sætter dem i stand til at implementere handelsbeslutninger.
 - d) BlackRock forvalter en række forskellige fonde, hvoraf nogle kan klassificeres som investeringsforeninger og andre ikke kan.
 - e) BlackRock anvender forvaltningsydelserne til forvaltningen af såvel investeringsforeninger som fonde, der ikke er investeringsforeninger.
 - f) Hovedparten af de fonde, der på nuværende tidspunkt forvaltes af BlackRock ved hjælp af forvaltningsydelserne, er ikke

investeringsforeninger, hverken målt på antallet af fonde eller værdien af de forvaltede aktiver.

- g) BFMI leverer også forvaltningsydelserne til andre (tredjeparts) fondsforvaltere, hvoraf nogle primært forvalter investeringsforeninger. [Org. s. 4]

C. RELEVANTE EU-RETLIGE FORSKRIFTER

8. Momsdirektivets artikel 131 er affattet således:

»De i kapitel 2-9 omhandlede fritagelser finder anvendelse med forbehold af andre fællesskabsbestemmelser og på betingelser, som medlemsstaterne fastsætter for at sikre en korrekt og enkel anvendelse af de pågældende fritagelser og hindre enhver form for unddragelse, undgåelse og misbrug.«

9. Momsdirektivets artikel 135, stk. 1, indeholder følgende bestemmelser af relevans for sagen:

»1. Medlemsstaterne fritager følgende transaktioner:

[...]

(g) forvaltning af investeringsforeninger, således som disse er fastsat af medlemsstaterne [...]«

D. RELEVANTE NATIONALE FORSKRIFTER

10. Section 31(1), i Value Added Tax Act 1994 (momsloven af 1994, herefter »VATA«) bestemmer, for så vidt det er relevant for sagen:

»(1) En levering af goder eller tjenesteydelser er en momsfrataget levering, hvis den er omfattet af den gældende beskrivelse i Schedule 9 [...]«

11. Schedule 9 i VATA indeholder i Item 9, Group 5, »forvaltningen af« en række nærmere bestemte investeringsenheder og kategorier af fonde, som udgør de enheder og kategorier af fonde, som Det Forenede Kongerige anser for at være investeringsforeninger.

E. PARTERNES STANDPUNKTER

1. BlackRock indtager følgende standpunkt:

12. Hvorvidt en opdeling er mulig, afhænger af den korrekte fortolkning af momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra g). [Org. s. 5]

13. Det er fast retspraksis, at fritagelserne i momsdirektivet skal fortolkes strengt – dog ikke således, at de fratages deres virkning: sag C-91/12, Skatteverket mod PFC Clinic AB, ECLI:EU:C:2013:198, præmis 23.
14. Ved fortolkningen af artikel 135, stk. 1, litra g), er den relevante bestemmelse »idet det bærende hensyn bag den fritagelse, som er indført ved bestemmelsen, særligt skal tages i betragtning«: sag C-169/04, Abbey National pic mod Customs & Excise Commissioners, ECLI:EU:C:2006:289, præmis 59 (herefter »Abbey National-dommen«).
15. Domstolen har allerede givet detaljeret vejledning om *formålet* med fondsforvaltningsfritagelsen:
 - a) Investeringsforeninger er kollektive investeringsordninger, som er velegnede til småinvestorers investeringer. Formålet med fondsforvaltningsfritagelsen er at gøre det lettere for småinvestorer at investere og at sikre, at momsordningen er skattemæssigt neutral i forhold til valget mellem direkte investeringer og investeringer gennem investeringsinstitutter: Abbey National, præmis 62.
 - b) Det følger af princippet om afgiftsneutralitet, at de erhvervsdrivende skal kunne vælge den organisationsform, som ud fra en strengt økonomisk synsvinkel passer dem bedst, uden at skulle løbe en risiko for, at deres transaktioner udelukkes fra fondsforvaltningsfritagelsen, jf. Abbey National-dommen, præmis 68, og sag C-275/11, GfBk Gesellschaft für Börsenkommunikation mbH mod Finanzamt Bayreuth, ECLI:EU:C:2013:141, præmis 31.
 - c) Fondsforvaltningsfritagelsen er defineret på grundlag af arten af de leverede tjenesteydelser og ikke på grundlag af tjenesteyderen eller ydelsesmodtageren, jf. Abbey National-dommen, præmis 66.
16. Formålet med fondsforvaltningsfritagelsen kan kun opnås ved en opdeling.
17. Der er følgende grunde til, at formålet med fritagelsen ikke vil kunne opnås uden en opdeling:
 - a) Hvorvidt fritagelsen kan opnås, vil være fuldstændig vilkårlig, idet det vil afhænge af den sammensætning af fonde, som modtageren af ydelserne forvalter. Forvaltningsydelse kan ikke fritages af den simple grund, at modtagerne af disse ydelser er organiseret således, [org. s. 6] at de forvalter såvel investeringsforeninger som fonde, der ikke er investeringsforeninger, selv om Domstolen udtrykkeligt har anerkendt, at den organisationsmæssige opbygning ikke bør føre til dette resultat (jf. punkt 15, litra b), ovenfor).
 - b) Fritagelsen er begrænset af modtageren af ydelserne som reference snarere end af ydelseernes anvendelse, hvilket medfører konkurrenceforvridning.

Domstolen har også her udtrykkeligt afvist at begrænse fritagelsen på denne måde (jf. punkt 15, litra c), ovenfor).

- c) Dette vil få uforudsigelige konsekvenser for andre fondsforvaltere og investorer. En enkelt levering af ydelser ville for eksempel gentagne gange kunne ændre status fra fritaget til momspligtig til normal sats (og omvendt) i takt med udsving i mængden og værdien af de investeringsforeninger og fonde, der ikke er investeringsfonde, som modtageren af disse ydelser forvalter. Endvidere ville det være muligt for fondsforvaltere at manipulere med deres forretningsmæssige og organisatoriske strukturer ved at forvalte nogle fonde, der ikke er investeringsforeninger, under samme enhed som investeringsforeningerne, således at førstnævnte kan benytte sig af fritagelsen.
18. Desuden er en opdeling i henhold til anvendelsen ikke noget nyt begreb inden for momsdirektivet. Faktisk har Domstolen allerede anerkendt, at en opdeling kan være nødvendig med henblik på, at fritagelsen i forbindelse med deling af udgifter i henhold til artikel 132, stk. 1, litra f), kan omsættes i praksis, jf. sag C-274/15, EF mod Storhertugdømmet Luxembourg, ECLI:EU:C:2017:333 (herefter »Luxembourg-dommen«).
19. Fritagelsen i forbindelse med deling af udgifter i henhold til artikel 132, stk. 1, litra f), afhænger af, at de af en selvstændig gruppe af personer præsterede ydelser til deres medlemmer er »direkte nødvendige« for en virksomhed, der udøves af et medlem, som ikke er en økonomisk virksomhed, eller for leveringer foretaget af samme, som er fritaget for moms. Under omstændigheder hvor et medlem modtager en levering af ydelser fra en selvstændig gruppe af personer, som dette medlem anvender såvel med henblik på en økonomisk virksomhed som en ikke-økonomisk virksomhed, udøvet af dette medlem, eller for at foretage såvel afgiftspligtige som fritagne leveringer (som for eksempel fællesudgifter), har Domstolen tilkendegivet, at det af det pågældende medlem til den selvstændige gruppe af personer ydede vederlag skal opdeles således, at opdelingen afspejler den udstrækning, i hvilken den til medlemmet leverede tjeneste er »direkte nødvendig« for medlemmets fritagne virksomhed, jf. Luxembourg-dommen, præmis 53 og 54.
20. Endelig bør det bemærkes, at dette ikke er et spørgsmål om at udtage et element af en sammensat levering med henblik på at anvende en anderledes sats på det pågældende element. Det anerkendes, at en sådan handle måde [org. s. 7] (sædvanligvis) ikke ville afspejle den kommercielle virkelighed og således ville forpurre momssystemets korrekte funktionsmåde, jf. sag C-463/16, Stadion Amsterdam mod Staatssecretaris van Financien, ECLI:EU:C:2018:22, præmis 22. I det foreliggende tilfælde afspejler opdelingen både den kommercielle virkelighed og understøtter en kommercielt realistisk opdeling af arbejdskraft og ressourcer.

2. Commissioners standpunkt

21. En enkelt sammensat levering, som hovedsageligt anvendes til afgiftspligtig forvaltning af fonde, som ikke er investeringsforeninger, kan ikke opdeles. Den er derimod fuldt ud afgiftspligtig.
22. Hovedreglen er, at en enkelt sammensat levering skal belægges med én afgiftssats. De eneste undtagelser fra denne regel findes i sager, hvor EU-retsakterne indeholder en klar hjemmel til en afvigende behandling – se sag C-251/05, Talacre Beach, som omhandlede en nulsats, og sag C-94/09, Kommissionen mod Frankrig, som vedrørte omstændigheder, under hvilke en medlemsstat kunne anvende en nedsat momssats for visse kategorier af virksomhed.
23. Det ville være i modstrid med Domsstolens praksis at tillade en opdeling i tilfælde, hvor en enkelt levering anvendes til to forskellige formål. Domstolen har i sag C-463/16, Stadion Amsterdam, for nylig fastslået, at en enkelt levering, der består af to særskilte elementer, alene skal pålægges den momssats, der gælder for den pågældende enkelte levering, og som er fastsat på baggrund af momspligten for det væsentlige element. Dette gælder, uanset om et af de to elementer ville være blevet pålagt en nedsat momssats, hvis de var blevet leveret hver for sig.
24. Det ville ligeledes være i modstrid med sigtet med Domsstolens praksis for så vidt angår sammensatte leverancer at tillade en opdeling i tilfælde, hvor en enkelt levering anvendes til to forskellige formål. To elementer skal kun anses for at udgøre en enkelt levering, hvis de i økonomisk henseende udgør en enkelt levering, som det ville være kunstigt at opdele i flere elementer. Det giver ingen mening at fastslå, at der er tale om en enkelt levering i økonomisk henseende for så at foretage en opdeling af vederlaget. Derved ville man risikere en forvridning af momssystemets sammensætning. **[Org. s. 8]**
25. Endvidere ville en opdeling under de foreliggende omstændigheder give anledning til praktiske problemer. Dersom opdelingen var baseret på de aktiver, der forvaltes af BlackRock, kunne afgiftspligten for ydelsen skifte hele tiden, alt efter værdien af de investeringsforeninger og andre fonde, som BlackRock forvalter.
26. De engelske skattemyndigheders analyse ændres ikke af princippet om afgiftsneutralitet, som er et fortolkningsprincip, der ikke kan tilsidesætte momslovens hovedregel om, at en enkelt levering afgiftsmæssigt skal behandles på én bestemt måde. Faktisk forholder det sig således, at i alle tilfælde, der vedrører en enkelt sammensat levering, hvor den afgiftsmæssige behandling af den væsentlige bestanddel anvendes på hele ydelsen, medfører dette, at det sekundære element får en afgiftsmæssig behandling, der adskiller sig fra den behandling, det ville have fået, hvis det var blevet leveret for sig. Dette er ikke desto mindre virkningen af læren om enkelte sammensatte leveringer, jf. sag C-117/11, Purple Parking/Airparks.

27. De engelske skattemyndigheders analyse ændres heller ikke af Domstolens dom i sagen C-274/15, Kommissionen mod Luxembourg. Den pågældende sag var et traktatbrudssøgsmål vedrørende fritagelsen for grupper, der deler udgifter, i momsdirektivets artikel 132, stk. 1, litra f), snarere end en forelæggelse for de nationale retter af de særlige omstændigheder i en sag. Domstolen nævnte intetsteds i sin dom i den pågældende sag, at det drejede sig om en enkelt levering foretaget af en gruppe, der deler udgifterne, eller at den anbefalede, at vederlaget for den pågældende enkelte levering skulle opdeles på baggrund af anvendelsen.

F. BEGRUNDELSEN FOR FORELÆGGELSE

28. Afgørelserne fra henholdsvis den forelæggende ret (Upper Tribunal), dateret den 20. december 2018, og First-Tier tribunal, dateret den 15. august 2017, er vedlagt denne anmodning som bilag 1 og 2.
29. Den forelæggende ret har anført, at selv om hovedreglen er, at en enkelt sammensat levering skal belægges med én afgiftssats, er dette princip ikke det afgørende aspekt i denne sag. Spørgsmålet er ikke, hvorvidt der kan anvendes forskellige satser for to særskilte elementer af en enkelt sammensat levering. Spørgsmålet er derimod, hvad der er den korrekte fortolkning af selve artikel 135, stk. 1, litra g): Skal artiklen fortolkes således, at en opdeling af vederlaget for den enkelte levering på baggrund af anvendelsen er påkrævet. [Org. s. 9]
30. I Luxembourg-dommen har Domstolen tilsyneladende tilkendegivet, at det ved anvendelsen af momsdirektivets artikel 132, stk. 1, litra f), kan være hensigtsmæssigt at opdele en enkelt levering i fritagne og afgiftspligtige elementer. Dersom en opdeling baseret på anvendelsen er blevet accepteret af Domstolen med det formål at fastslå omfanget af én fritagelse, kan det gøres gældende, at en sådan opdeling ville kunne anvendes på andre fritagelser, især sådanne, som er afhængige af, hvorledes en bestemt levering af ydelser anvendes.
31. Luxembourg-dommen giver imidlertid ikke nogen entydige holdepunkter i denne sag. De af Domstolen fremsatte synspunkter om opdeling i forhold til fritagelsen i forbindelse med deling af udgifter synes at være baseret på praktiske hensyn snarere end principper og formål.
32. Sammenfattende konkluderede den forelæggende ret, at det kan gøres gældende, at artikel 135, stk. 1, litra g), skal fortolkes således, at den tillader en opdeling af vederlaget for en enkelt levering af forvaltningsydelser i henholdsvis forvaltningen af investeringsforeninger og forvaltningen af fonde, der ikke er investeringsforeninger. Det kan imidlertid med lige så stor ret gøres gældende, at en sådan opdeling ikke kan anvendes, og at en enkelt levering bør pålægges afgifter i henhold til dens primære eller væsentligste anvendelse.
33. Den forelæggende er således af den opfattelse, at det under omstændigheder, hvor ydelser anvendes såvel til forvaltningen af investeringsforeninger som til forvaltningen af fonde, der ikke er investeringsforeninger, ikke er muligt med

sikkerhed at fastslå, hvorledes artikel 135, stk. 1, litra g), skal fortolkes, og at der ikke er tale om *acte clair*, samt at det er nødvendigt at få afgjort spørgsmålet om fortolkning for at kunne afgøre tvisten i dette søgsmål.

G. DET PRÆJUDICIELLE SPØRGSMÅL

34. Den forelæggende ret har således anmodet Domstolen om præjudiciel afgørelse af det følgende spørgsmål:

Hvilken er den korrekte fortolkning af artikel 135, stk. 1, litra g), i Rådets direktiv 2006/112/EF, i tilfælde hvor der af en tredjepartsleverandør leveres en enkelt forvaltningsydelse, som omhandlet i den pågældende artikel, til en fondsforvalter, der af den pågældende fondsforvalter anvendes såvel til forvaltning af investeringsforeninger [org. s. 10] som til forvaltning af fonde, der ikke er investeringsforeninger:

- a) Skal den pågældende enkelte levering pålægges en enhedsmomssats? Hvordan skal den pågældende enhedssats i bekræftende fald fastsættes? eller
- b) Skal vederlaget for den enkelte levering opdeles i overensstemmelse med anvendelsen af forvaltningsydelserne (for eksempel med henvisning til antallet af fonde, der henholdsvis forvaltes i investeringsforeninger og antallet af fonde, der ikke forvaltes i investeringsforeninger), således at en del af den enkelte levering behandles som fritaget og en anden del behandles som afgiftspligtig?

[udelades]

15. marts 2019